Lietas Nr. A420233716
Lietas arhīva Nr. A42-02337-16/2

**SPRIEDUMS**
**Latvijas tautas vārdā**

Rīgā 2016.gada 28.novembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese S.Audzere,

piedaloties pieteicējas SIA "/nosaukums A/" pārstāvim /pers. B/, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts darba inspekcijas pilnvarotajai pārstāvei /pers. C/, trešajai personai /pers. D/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc SIA "/nosaukums A/" pieteikuma par Valsts darba inspekcijas 2016.gada 11.maija lēmuma "Par akta Nr.1108622015 par nelaimes gadījumu darbā apstrīdēšanu" atcelšanu un pienākuma uzlikšanu Valsts darba inspekcijai izdot jaunu administratīvo aktu, ņemot vērā tiesas nolēmumā konstatētos faktus un juridiskos apsvērumus.

**Aprakstošā daļa**

[1] Valsts darba inspekcijas izveidotā komisija izmeklēja nelaimes gadījumu darbā, kas notika 2015.gada 2.septembrī ar pieteicējas SIA "/nosaukums A/" darbinieku /pers. D/. 2015.gada 12.novembrī Valsts darba inspekcijas amatpersona par nelaimes gadījumu darbā reģistrēja aktu Nr.1108622015 (turpmāk – akts), kurā atzīts, ka nelaimes gadījums ir darba vides faktoru iedarbības rezultāts.

Akta 6.3.punktā norādīti nelaimes gadījuma cēloņi. Pirmkārt, nepietiekoši ir novērtēti darba vides riska faktori daļēji demontēta starpstāvu pārseguma stabilitātei – nav vērtēts caurkrišanas risks. Otrkārt, nav paredzēti pasākumi caurkrišanas riska novērtēšanai būvstrādniekiem konkrētā darba vietā. Treškārt, neparedzēts, vizuāli neredzams zemgrīdas (dēļu klāja starp sijām) konstrukcijas defekts.

Akta 7.1. un 7.2.apakšpunktā norādīts, ka pieteicēja nav ievērojusi Ministru kabineta 2007.gada 2.oktobra noteikumu Nr.660 "Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība" (turpmāk – noteikumi Nr.660) 14.1. un 33.1.apakšpunktā noteiktās prasības.

Akta 7.2.apakšpunktā norādīts, ka pieteicējas 2015.gada 7.jūlijā veiktajā "Darba vides un tajā esošo darba vietu vai darba veidu pārbaude, nosakot tajos pastāvošos darba vides faktorus un konstatējot faktorus, kuri rada vai var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai" būvstrādnieka darba vietai kā faktors, kas var radīt risku, nav vērtēts caurkrišanas risks. Risku novērtējumā darba vides faktors norādīts paklupšanas, pakrišanas, caurkrišanas iespēja, t.i., kods B, bet kods C, kas var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai, caurkrišanas risks, nav vērtēts.

[2] Pieteicēja apstrīdēja aktu tā iemelsa dēļ, ka tajā konstatēta pieteicējas vaina notikušajā nelaimes gadījumā, un daļā, ar kuru konstatēts, ka pieteicēja ir pārkāpusi darba aizsardzības normatīvo aktu prasības.

[3] Ar Valsts darba inspekcijas direktora 2016.gada 11.maija lēmumu Nr.2015-05-04/279-2016-05-05/172 (turpmāk – Lēmums) cita starpā nolemts:

1. akta 6.3.punktā norādīto pirmo nelaimes gadījuma cēloni izteikt šādā redakcijā: "6.3.1. Nepietiekoši novērtēti darba vides riska faktori – nav vērtēts caurkrišanas risks caur apakšējo dēļu klāju, veicot grīdas demontāžu līdz nesošajām konstrukcijām";
2. akta 6.3.punktā norādīto otro nelaimes gadījuma cēloni izteikt šādā redakcijā: "6.3.2. Nav paredzēti pasākumi caurkrišanas riska novērtēšanai būvstrādniekiem konkrētā darba vietā";
3. papildināt akta 6.3.punktu ar ceturto nelaimes gadījuma cēloni: "6.3.4. Nepilnības darba drošības instrukciju saturā un instruktāžu veikšanā".
4. papildināt akta 7.punktu "Papildus ziņas" ar 7.13.apakšpunktu "7.13. Darba devējs SIA "/nosaukums A/" nav ievērojusi Darba aizsardzības likuma 14.panta pirmajā daļā noteiktās prasības: "Darba devējs nodrošina, lai ikviens nodarbinātais saņemtu instruktāžu un tiktu apmācīts darba aizsardzības jomā, kas tieši attiecas uz viņa darba vietu un darba veikšanu. Šādu instruktāžu un apmācību veic, uzsākot darbu, mainoties darba raksturam vai darba apstākļiem, ieviešot jaunu vai mainot iepriekšējo darba aprīkojumu un ieviešot jaunu tehnoloģiju. Nodarbināto instruktāžu un apmācību pielāgo darba vides riska pārmaiņām un periodiski atkārto." Būvstrādnieki tika instruēti pēc instrukcijām, kas nesatur informāciju par paaugstināta riska demontāžas darbu veikšanu. Kā arī instrukcija nesatur informāciju par drošu pārvietošanos pie atsegtajām nesošām garensijām, veicot būvgružu savākšanas un iznešana darbus un aizliegumu atrasties uz dēļu klāja, u.c.";
5. papildināt akta 7.2.punkta tekstu abos punkta teikumos aiz vārdiem "caurkrišanas risks" ievietot tekstu "caur apakšējo dēļu klāju, veicot grīdas demontāžu līdz nesošajām konstrukcijām".

Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[3.1] Veicot būvgružu savākšanu būvobjekta trešajā stāvā, ar /pers. D/ notika nelaimes gadījums darbā. Proti, /pers. D/, pārvietojoties pa ēkas trešo stāvu, pazuda zem kājām pamats, kā rezultātā, /pers. D/ izkrita uz ēkas otro stāvu un guva smagas traumas. Ņemot vēra notikušā nelaimes gadījuma faktiskos apstākļus, uz to ir attiecināms darba vides risks – caurkrišanas iespēja. Risku novērtējumā vērtēta tikai caurkrišanas iespēja caur atverēm, bet nav vērtēta caurkrišanas iespējamība tieši caur grīdas klāju, it sevišķi, ņemot vērā, ka būvobjektā /pers. D/ bija jāveic grīdas demontāža līdz nesošajām konstrukcijām (jānoņem augšējais nesošais dēļu grīdas klājs, jāizvāc esošais grīdas pildījums starp garensijām pie atklāta apakšējā grīdas klāja, turklāt darbi jāveic, atrodoties un pārvietojoties pa atsegto dēļu klāju). Tātad pieteicēja nav vērtējusi caurkrišanas risku caur apakšējo grīdas klāju pie atsegtām nesošajām garensijām, gan atrodoties uz apakšējo grīdas dēļu klāja, gan ejot pa apakšējo grīdas

dēļu klāju, gan vācot starp garensijām esošos siltuma un skaņas izolācijas materiālus, gan pārvietojoties pa telpu. Pieteicēja nav vērtējusi ar demontāžās darbiem saistītos riskus. Neizvērtējot caurkrišanas risku caur dēļu grīdas klāju pie atklātajām garensijām un nenosakot atrašanās uz dēļu klāja bīstamību, netika atbilstoši noteikti drošības pasākumi. Iepriekš norādītais bija viens no galvenajiem cēloņiem notikušajam nelaimes gadījumam darbā. Tātad par nelaimes gadījuma cēloni ir atbildīgs darba devējs.

[3.2] Lai nodarbinātie, veicot darbu, izvairītos no kritiena vai netiešas uzkāpšanas uz neizturīgām virsmām, darba devējam jāveic drošības pasākumi kritiena apturēšanai vai darba vietas ierobežošanai. Minētais izriet no Ministru kabineta 2014.gada 18.marta noteikumu Nr.143 "Darba aizsardzības prasības, strādājot augstumā" (turpmāk - noteikumi Nr.143) 80.punkta.

Pieteicēja nav iesniegusi nelaimes gadījuma vietas trešā stāva fotouzņēmumu - caurumu grīdā un esošo stāvokli telpā, līdz ar to nav pārbaudāms, vai trešajā stāvā nelaimes gadījuma laikā starp garensijām ir bijuši novietoti dēļi, lai darbinieki, veicot būvgružu izvākšanu, varētu droši pārvietoties.

Darba devējam bija jāpievērš īpaša uzmanība, kā arī jāizvērtē situācija, vai pārvietošanās pa nesošajām garensijām un atsegto dēļu klāju, ir pieļaujama, nezinot grīdas klāja faktisko stāvoli. Ēkas dēļu klājs bija "turējis" biezu smilšu kārtu, kuras aptuvenais svars bija 320 kg uz kvadrātmetru. Atsegtais dēļu klājs ir apmēram 138 gadus pakļauts slodzēm no esošā pildījuma starp garensijām un no otrā stāva griestu konstrukcijas slodzēm, līdz ar to nebija zināms ne apakšējo dēļu, ne arī dēļu un garensiju savienojumu vietu, tostarp, arī konstrukcijās esošo naglu, līstu, u.c. elementu faktiskais slodžu izturības stāvoklis. Nebija zināmi iespējamie laika gaitā radušies bojājumi pašos dēļos, piemēram, zaru vietās. Nebija zināmi fakti par veiktajām grīdas konstrukciju pārbūvēm – tikai nelaimes gadījuma laikā noskaidrojās fakts par grīdā esošo tehnoloģisko lūku. Lai izslēgtu caurkrišanas risku caur apakšējo dēļu klāju, atsegtais apakšējais dēļu klājs starp garensijām pieteicējai bija jāidentificē kā "neizturīga virsma" un saskaņā ar noteikumu Nr.143 80.punktu, jāveic atbilstoši drošības pasākumi. Iestāde atsaucas uz Ministru kabineta 2003.gada 25.februāra noteikumu Nr.92 "Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus" (turpmāk - noteikumi Nr.92) 3.9., 72.1. un 72.2.apakšpunktu un norāda, ka gadījumā, ja pieteicēja būtu identificējusi apakšējo dēļu klāju kā "neizturīgu virsmu", tad, lai pilnīgi izslēgtu caurkrišanas risku, darbi bija jāorganizē tā, lai nepieļautu /pers. D/ atrašanos un pārvietošanos pa apakšējo dēļu klāju. Lietas materiālos nav pasākumu plāns, kurā būtu norādīti atbilstošie drošības pasākumi drošai iešanai pa telpu pie atsegtajām garensijām. Lai /pers. D/ izpildītu pieteicējas norādi par pārvietošanos tikai pa garensijām, pieteicējam bija jānorāda, kā tieši veikt būvgružu starp garensijām savākšanu, it īpaši kur atrasties vākšanas laikā, vai stāvēt uz apakšējā dēļu klaja, vai stāvēt uz garensijām, un kā ir iespējams pārvietoties tikai pa garensijām, ja ir jānes rokās vai maisos būvgruži. Tā kā pieteicēja /pers. D/ nenorādīja, kā droši veikt būvgružu starp garensijām savākšanu, ar /pers. D/ notika nelaimes gadījums darbā. Notikušais nelaimes gadījums ir apliecinājums tam, ka norāde "pārvietoties pa garensijām" nav pietiekams drošības pasākums.

[3.3] Iestāde atsaucas uz Ministru kabineta 2010.gada 10.augusta noteikumu Nr.749 "Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos" (turpmāk noteikumi – Nr.749) 8.punktu un Darba aizsardzības likuma 14.panta pirmo daļu un norāda, ka pieteicēja darbiniekus ir apmācījusi pēc instrukcijām, kuras nesatur nekādu informāciju par tādu drošu demontāžas darbu veikšanu, kuri rada paaugstinātu risku nodarbināto drošībai un veselībai. /pers. D/ nebija apmācīts par pastāvošo caurkrišanas risku caur dēļu klāju, nebija apmācīts par pastāvošo bīstamību, atrodoties uz šī dēļu klāja, un nebija apmācīts, kā droši veikt darbus un kā droši pārvietoties pa telpu, kad ir atsegtas garensijas. Tā kā /pers. D/ nav bijis apmācīts drošam darbam grīdas demontāžas un būvgružu savākšanas laikā pie atsegtajām garensijām, atbildība par notikušo nelaimes gadījumu nav uzliekama /pers. D/.

[4] Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas pieteikums par Lēmuma atcelšanu un pienākuma uzlikšanu Valsts darba inspekcijai izdot jaunu administratīvo aktu, ņemot vērā tiesas nolēmumā konstatētos faktus un juridiskos pasvērumus. Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Pieteicēja ir ievērojusi darba aizsardzības normatīvo aktu prasības.

Pieteicēja ir ievērojusi Darba aizsardzības likuma 14.panta pirmo daļu un noteikumu Nr.749 29.punktu, jo ir veikusi nodarbināto ievadapmācību un instruktāžu, par ko nodarbinātie (arī /pers. D/) ir parakstījušies. Secīgi /pers. D/ ir saņēmis instruktāžu un tika apmācīts darba aizsardzības jomā, kas tieši attiecas uz viņa darba vietu un darba veikšanu.

Iestāde nepamatoti atsaucas uz noteikumiem Nr.143. /pers. D/ nelaimes gadījuma brīdī veica darbu, atrodoties ēkas trešajā stāvā. Noteikumi Nr.143 nav attiecināmi uz darbiem, kas tiek veikti, atrodoties kādā no ēkas stāviem. Turklāt iestādes norādītais noteikumu Nr.143 80.punkts atrodas sadaļā, kas noteic drošības prasības, veicot darbu uz jumtiem.

Prasības, demontējot vai nojaucot būvi vai konstrukciju, atrodas noteikumu Nr.92 sadaļā, kas noteic darba aizsardzības papildu prasības darba vietu iekārtošanai ārpus telpām. Tā kā /pers. D/ veica darbus iekštelpās, iestāde nepamatoti atsaucas uz noteikumiem Nr.92.

Iestāde nav norādījusi, kura tiesību norma noteic prasību pieteicējai dēļu klāju starp garensijām identificēt kā "neizturīgu virsmu".

[4.2] Pieteicēja ir izvērtējusi darba riskus. Proti, slēdzienā pie darba vides faktora "Paklupšanas, pakrišanas, caurkrišanas iespēja" kā faktors, kas var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai, t.i., kods TF 175, norādīts "dažādi šķēršļi, atveres", novērtējot to kā pastāvošu traumatisma riska faktoru ar novērtējumu 9 – vērā ņemams risks. Ņemot vērā konstatēto risku, gan ievadinstrukcijā, gan instrukcijā darba vietā 2015.gada 4.augustā darbiniekiem tika norādīts, ka, pārvietojoties darba telpās, jāizmanto tikai garensijas. Neskatoties uz minēto, /pers. D/ pārvietojās pa nesošo dēļu klāju starp garensijām. Darba vieta pirms nelaimes gadījuma bija apsekota un nekādi atvērumi, spraugas vai deformācijas pazīmes netika konstatētas. Pieteicēja nevarēja saprātīgi paredzēt to, ka dēļu klājs būtu tik bīstams darba vietā esošajiem, lai noteiktu vēl kādus papildu pasākumus caurkrišanas riska novēršanai būvstrādniekiem, izņemot rīkojumu pārvietoties tikai pa garensijām, ko konkrētajā gadījumā /pers. D/ neievēroja. Tādējādi nav pamatots aktā norādītais, ka pieteicēja ir pārkāpusi noteikumu Nr.660 14.1.apakšpunktu, proti, nepietiekoši novērtējusi darba vides riska faktorus daļēji demontēta starp stāvu pārseguma stabilitātei – nav vērtējusi caurkrišanas risku, un 33.1.apakšpunktu, proti, nav paredzējusi pasākumus caurkrišanas riska novēršanai būvstrādniekam konkrētā darba vietā.

[4.3] Ņemot vērā garensiju novietojumu un to platumu, attālumu starp tām, dēļus, kuri pārlikti pāri garensijām, secināms, ka ikvienai personai, tajā skaitā /pers. D/, bija iespēja pilnīgi droši pārvietoties telpā, vākt un nest būvgružus, nekāpjot un neuzkāpjot uz dēļu klāja starp garensijām. Iestādes apgalvojums, ka pieteicēja nav iesniegusi nelaimes gadījuma vietas trešā stāva fotouzņēmumu, neatbilst patiesībai. Pieteicēja bija iesniegusi iestādei fotogrāfijas.

[4.4] Darbiniekiem ir pienākums ievērot darba devēja instrukcijas. /pers. D/ ir pārkāpis darba devēja instrukcijas, kā arī tieši /pers. D/ nav ievērojis darba drošības prasības, kas novedis pie nelaimes gadījuma. Ja /pers. D/ būtu pārvietojies tikai pa garensijām, nelaimes gadījums nebūtu noticis.

[5] Administratīvajā rajona tiesā saņemts Valsts darba inspekcijas paskaidrojums, kurā norādīts, ka iestāde pieteikumu neatzīst, balstoties uz Lēmumā minētajiem apsvērumiem. Papildus uzsvērti turpmāk minētie argumenti.

[5.1] Pieteicējas norādītais, ka /pers. D/ ir saņēmis instruktāžu, kā arī ticis apmācīts darba aizsardzības jomā, kas tieši attiecas uz /pers. D/

darba vietu un darba veikšanu, ir nepamatots.

[5.2] Darbs augstumā nozīmē visus gadījumus, kad pastāv iespēja krist no augstāka līmeņa uz zemāku, tostarp, arī atrodoties kādā no ēkas stāviem, proti, šajā gadījumā, /pers. D/ veicot demontāžas darbus ēkas trešajā stāvā.

[5.3] Iestāde atsaucas uz noteikumu Nr.92 1. un 2.punktu, no kā secina, ka šie noteikumi nosaka darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus. Pie būvdarbiem tiek pieskaitīta jaunu objektu būvniecība, esošo objektu remonts un rekonstrukcija un citi būvdarbi, tostarp, būvju nojaukšana, noārdīšana un demontāža. /pers. D/ veica demontāžas darbus būvobjekta trešajā stāvā, līdz ar to noteikumi Nr.92 attiecināmi uz konkrēto gadījumu.

[5.4] Pieteicēja iestādē ir iesniegusi fotouzņēmumu ar fiksēto otrajā stāvā nokritušo trešā stāva grīdas pārseguma konstrukcijas daļu, bet nav iesniegusi nelaimes gadījuma vietas trešā stāva fotouzņēmumu - atvērumu grīdā un esošo stāvokli telpā.

[6] Administratīvajā rajona tiesā saņemts trešās personas /pers. D/ paskaidrojums, kurā norādīts, ka pieteicējas pieteikums ir pamatots.

Trešā persona norāda, ka pieteicēja ir ievērojusi darba aizsardzības prasības un izvērtējusi darba riskus. Trešā persona noklausījās instruktāžu darba aizsardzībā, kurā bija vērsta uzmanība, ka, pārvietojoties darba telpās, ir jāizmanto garensijas. Ir parakstījies par veikto ievadapmācību un sākotnējo instruktāžu, ir iepazīstināts ar risku novērtējumu profesijā, apņēmās izpildīt darba aizsardzības prasības un darba kārtības noteikumus. Notikuma vietā strādāja ne pirmo dienu un nekādu bīstamību tur nebija – grīda bija bez caurumiem un lūkām.

[7] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis prasību uzturēja, norādot uz rakstveidā sniegto argumentāciju. Valsts darba inspekcijas pārstāve prasību neatzina, minot rakstveidā sniegto pamatojumu.

Trešā persona /pers. D/ tiesas sēdē norādīja, ka ēkas trešajā stāvā vācis būvgružus, grīdas noņemšanas darbus nav veicis. Bijis instruēts par darba aizsardzības noteikumiem, ka, pārvietojoties darba vietas telpās, jāizmanto tikai garensijas.

Tiesa sēdē uzklausīja lieciniekus - /pers. E/ un /pers. F/.

**Motīvu daļa**

[8] Ar Lēmumu Valsts darba inspekcija konstatējusi, ka 2015.gada 2.septembrī ar /pers. D/ notikušā nelaimes gadījuma cēloņi ir: 1) nepietiekoši novērtēti darba vides riska faktori – nav vērtēts caurkrišanas risks caur apakšējo dēļu klāju, veicot grīdas demontāžu līdz nesošajām konstrukcijām, 2) nav paredzēti pasākumi caurkrišanas riska novēršanai būvstrādniekam konkrētā darba vietā, 3) neparedzēts, vizuāli neredzams zemgrīdas (dēļu klāja starp sijām) konstrukcijas defekts, 4) nepilnības darba drošības instrukciju saturā un instruktāžu veikšanā. Līdz ar to atzīts, ka notikušajā nelaimes gadījumā vainojama ir pieteicēja.

Pieteicēja nepiekrīt Lēmumam daļā, ar kuru atzīts, ka nelaimes gadījuma cēloņi ir nepietiekoši novērtēti darba vides riska faktori – nav vērtēts caurkrišanas risks caur apakšējo dēļu klāju, nav paredzēti pasākumi caurkrišanas riska novēršanai būvstrādniekam konkrētā darba vietā un nepilnības darba drošības instrukciju saturā un instruktāžu veikšanā, un secīgi tam, ka pieteicēja atzīta par vainīgu notikušajā nelaimes gadījumā.

Līdz ar to tiesa vērtēs, vai Valsts darba inspekcija Lēmumā pareizi konstatējusi nelaimes gadījuma cēloņus un līdz ar to arī pieteicējas vainu notikušajā.

[9] Lēmumā par nelaimes gadījuma cēloni atzīts apstāklis, ka nav vērtēts caurkrišanas risks caur apakšējo dēļu klāju.

Saskaņā ar noteikumu Nr.660 14.1 apakšpunktu, novērtējot darba vides risku, darba devējs nodrošina darba vides un tajā esošo darba vietu vai darba veidu pārbaudi, nosakot tajos pastāvošos darba vides faktorus un konstatējot faktorus, kuri rada vai var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai. Minēto noteikumu 33.1 apakšpunkts noteic, ka, pamatojoties uz darba vides riska novērtēšanas rezultātiem un darba vietu pārbaudē iegūto informāciju, darba devējs nosaka darba vietas un darba veidus, kuros pastāv darba vides risks un ir nepieciešams veikt darba aizsardzības pasākumus tā novēršanai vai samazināšanai, kā arī nodarbinātos, kuri ir pakļauti īpašam riskam.

No minētajām tiesību normām secināms, ka darba vides riska novērtējumam ir jābūt atbilstošam situācijai vērtējamā vidē un apstākļos, visaptverošam un pilnīgam.

No lietas materiāliem izriet, ka pieteicēja ir veikusi darba vides un tajā esošo darba vietu vai darba veidu pārbaudi, nosakot pastāvošos darba vides faktorus un konstatējot faktorus, kuri rada vai var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai (turpmāk – pārbaude). Pārbaudi veicis darba aizsardzības speciālists /pers. E/ (diploma Nr.4091) *(lietas 123.lapa)*, piedaloties SIA "/nosaukums G/" darbiniekam /pers. F/ un pieteicējas darbiniekam /pers. H/ (*lietas 45.lapa*). Pārbaudes rezultātā 2015.gada 7.jūlijā apstiprināts darba vides riska novērtējums būvstrādnieka amatam telpu pielāgošanai mūsdienu prasībām RSU ēkas daļai /adrese I/ *(lietas 32.-45.lapa)*.

Izvērtējot ar darba vietu saistītus faktorus, cita starpā norādīts, ka darba vietā pastāv vērā ņemams traumatisma riska faktors - ar novērtējumu 9 - paklupšanas, pakrišanas un caurkrišanas iespējai, ko var radīt nelīdzens grīdas segums, dažādi šķēršļi, atveres (skalā, kur 1-3 – triviāls risks, 4-8 – neliels risks, 9-16 – vērā ņemams risks, vairāk kā 16 – nepieļaujams risks).

Aktā *(lietas 24.-27.lapa)* norādīts, ka tehnoloģiskā atvēruma lūka, caur kuru izkrita /pers. D/, bija neparedzēts, vizuāli neredzams zemgrīdas (dēļu klāja starp sijām) konstrukcijas defekts.

Darba aizsardzības speciālista /pers. E/ 2015.gada 18.septembra paskaidrojumā *(lietas 51.lapa)* minēts, ka, veicot darba vides riska faktoru identifikāciju un novērtēšanu būvobjekta telpās, vaļēji un bīstami atvērumi telpu grīdās netika konstatēti. Arī pieteicējas darbinieka /pers. H/ 2015.gada 18.septembra paskaidrojums *(lietas 53.lapa)* un /pers. D/ 23.septembra paskaidrojums *(lietas 54.lapa)* apstiprina minēto.

Tiesas sēdē SIA "/nosaukums G/" darbinieks /pers. F/ norādīja, ka, veicot apsekošanu, tehnoloģiskā atvēruma lūku nebija iespējams vizuāli redzēt, jo tās malas bija zem sijas – savienojumu nevarēja redzēt ne no augšas, ne no apakšas. Arī /pers. D/ tiesas sēdē apstiprināja, ka tehnoloģiskā atvēruma lūka nebija redzama.

No minētajiem pierādījumiem secināms, ka, neveicot īpaši padziļinātu izpēti, nebija iespējams konstatēt, ka zem grīdas pārseguma dēļiem atrodas tehnoloģiskā atvēruma lūka, caur kuru izkrita /pers. D/. Vizuāli pamanāma tā nebija.

Saskaņā ar darba aizsardzības speciālista /pers. E/ paskaidrojumu *(lietas 49.lapa)* un aktu *(lietas 24.-27.lapa)*, tehnoloģiskā atvēruma lūka uzbūvēta reizē ar ēku 19.gadsimta otrajā pusē, kad būvniecībā lietoja salmus un kaļķa javas apmetumu. Tā gadu gaitā zaudējusi savu funkcionālo nozīmi un līdz ar to tai netika veiktas tehnoloģiskās apkopes un drošības pārbaudes.

Tiesa ņem vērā, ka šāda tehnoloģiskā atvēruma lūka nav ikdienišķs elements un līdz ar to tās pastāvēšanu paredzēt nebija iespējams.

Tiesas ieskatā nav pamata noteikumu Nr.660 14.1 un 33.1 apakšpunktā noteiktos pienākumus tulkot tik plaši, ka darba devējam tiek uzlikts nesamērīgs slogs ikvienā gadījumā izvērtēt jebkuru teorētiski iespējamo scenāriju, kas varētu radīt risku nodarbināto drošībai, ja nav nekādu loģisku,

saprātīgu vai vizuālu apsvērumu, kas uz to norādītu.

Apstāklis, ka, apsekojot ēku /adrese I/, netika konstatēti bīstami atvērumi, spraugas vai deformācijas pazīmes norāda uz faktu, ka pieteicējai nevarēja rasties saprātīgas šaubas par zemgrīdas dēļu nepietiekamu nestspēju. Arī tas, ka pirms konstruktīvo elementu izpētes darbu veikšanas uz ēkas dēļu klāja daudzus gadus atradusies bieza smilšu kārta, norāda uz to, ka ēkas grīda ilgstoši ir izturējusi lielu smagumu, un, saprātīgi spriežot, nebija jāšaubās par ēkas dēļu klāja nestspēju arī pēc tam, kad šāds smagums uz tās vairs neatradās.

Turklāt, izvērtējot darbā pastāvošos riska faktorus, apmācībā darba aizsardzības jautājumos 2015.gada 4.augustā uzsvērts, ka, pārvietojoties darba telpās, jāizmanto garensijas. Minēto apstiprina /pers. D/ paskaidrojumi 2015.gada 13.novembrī *(lietas 48.lapa)*, 2016.gada 14.jūnijā *(lietas 71.lapa),* 2016.gada 11.jūlijā *(lietas 77.lapa)*, darba aizsardzības speciālista /pers. E/ *(lietas 49.lapa)* un pieteicējas darbinieka /pers. H/ *(lietas 70.lapa)* paskaidrojumi. Arī tiesas sēdē /pers. D/, /pers. E/ un /pers. F/ minēto apstiprināja.

Tiesa konstatē, ka pieteicēja ir nodrošinājusi nelaimes gadījuma vides apstākļiem un situācijai tajā atbilstošu riska novērtējumu. Valsts darba inspekcija nepamatoti atzinusi, ka pieteicējai bija jāvērtē caurkrišanas risks tieši caur zemgrīdas dēļu klāju. Līdz ar to šāda izvērtējuma neesamība nav atzīstama par nelaimes gadījuma cēloni.

[10] Lēmumā cita starpā norādīts, ka nav vērtēti arī ar demontāžas darbiem saistītie riski.

Iestāde uzskata, ka /pers. D/ būvobjektā veicis demontāžas darbus *(lietas 21.lapa)*, kas saskaņā ar noteikumu Nr.92. 3.9 apakšpunktu ir atzīstami par būvdarbiem, kas rada paaugstinātu risku nodarbināto drošībai un veselībai. Iestāde atsaucas uz noteikumu Nr.92 72.punktu, kas noteic, ka, demontējot vai nojaucot būvi vai konstrukciju, jānodrošina nepieciešamie drošības pasākumi un jāizmanto piemēroti darba paņēmieni, kā arī darbus plāno un veic tikai darba vadītāja vai cita darba devēja norīkota nodarbinātā uzraudzībā, kuram ir nepieciešamās zināšanas un pieredze attiecīgajā jomā.

Tiesas sēdē Valsts darba inspekcijas pārstāve norādīja, ka Līguma priekšmets ir demontāžas darbi, līdz ar to uzskatāms, ka /pers. D/ veicis visus darbus – gan būvgružu savākšanu, gan demontāžas darbus.

Nelaimes gadījuma cēloņu noteikšanas kontekstā, nozīme ir apstāklim, kādus darbus /pers. D/ veica. Tiesa turpmāk apskatīs, vai /pers. D/ veica demontāžas darbus un secīgi to, vai pieteicējai bija pienākums vērtēt ar demontāžas darbiem saistītos riskus.

2015.gada 12.jūnijā starp pieteicēju un SIA "/nosaukums G/" noslēgts līgums Nr.T2, ar kuru pieteicēja apņemas veikt konstruktīvo elementu izpētes darbus, tajā skaitā arī konstrukciju atsegšanas darbus /adrese I/ (turpmāk – Līgums) *(lietas 113.-122.lapa)*.

Saskaņā ar 2014.gada 30.decembrī starp pieteicēju un /pers. D/ noslēgto darba līgumu Nr.T20-4 (turpmāk – darba līgums) *(lietas 92.-96.lapa)*, /pers. D/ pieņemts darbā būvstrādnieka amatā.

Iestādes ieskatā to, ka /pers. D/ veicis tieši demontāžas darbus apliecina lokālās tāmes *(lietas 119.-120.lapa)*, kas ir Līguma neatņemama sastāvdaļa un darba līguma pielikums Nr.1 "Būvstrādnieka amata apraksts" *(lietas 95.-97.lapa)*.

Lokālajā tāmē, kas paredzēta ēkas 3.stāvam, kurā notika nelaimes gadījums, norādīti veicamie darbi: 1) elektroinstalācijas demontāža, 2) vājstrāvu demontāža, 3) santehnisko ierīču demontāža, 4) logu žalūziju demontāža, 5) logu demontāža restaurācijai, 6) iekšējo pārsedžu demontāža, 7) ārējo skārda palodžu demontāža, 8) grīdas seguma demontāža, 9) grīdas demontāža līdz nesošajām konstrukcijām, 10) esošā grīdas pildījuma demontāža, 11) sienu demontāža, 12) sienu apmetuma lokāla demontāža, 13) griestu apmetuma remonts (bojātajās vietās), 14) durvju demontāža rekonstrukcijai, 15) loga ailas rekonstrukcija iekšpagalma ārsienā, lokālā fasādes bojājumu novēršana, pagaidu platformas izveide, demontāža; vēsturiskas vēdināšanas telpas konstrukciju demontāža bēniņos, 16) būvgružu savākšana un iznešana.

Lokālā tāme neapstiprina faktu, ka tieši /pers. D/ veicis demontāžas darbus. Tāmē uzskaitīti veicamie darbi, tajā skaitā arī būvgružu savākšana un iznešana, kas nav uzskatāma par demontāžas darbiem šī jēdziena parastajā izpratnē, jo nav saistīta ar izjaukšanu, nojaukšanu un tamlīdzīgiem darbiem.

Ņemot vērā Līguma priekšmetu un apliecinājuma kartes *(lietas 109.- 112.lapa)*, kā arī no /pers. F/ 2016.gada 13.jūnija paskaidrojumus *(lietas 69.lapa)*, objektā /adrese I/ bija jāveic konstrukciju atsegšanas darbi, lai pēc tam veiktu vienkāršotu ēkas atjaunošanu bez lietošanas veida maiņas ar mērķi esošās mācību telpas pielāgot mūsdienu darba un mācību vides prasībām, nevis jāveic demontāžas darbi.

Darba aizsardzības instrukcijas būvstrādniekam (DAI.11) 3.1.punkts noteic galvenos būvstrādnieka pienākumus, veicot būvdarbus, tie ir 1) sakopt būvlaukuma teritoriju, celiņus, nodarbināto darba vietas, 2) uzturēt tīrību un kārtību darba vietās, materiālu noliktavās, kāpņu telpās, 3) savākt celtniecības procesā radušos materiālu atgriezumus, saslaucīt gružus un aizvākt tos uz atkritumu konteineriem, 4) piegādāt uz darba vietām tos materiālus, kas ir vieglāki par 50 kg, lai nodrošinātu pamatprofesijas strādniekiem nepārtrauktu darba ciklu, 5) ziemas periodā attīrīt no sniega, apledojuma gājēju celiņus būvlaukuma teritorijā, kā arī darba vietās un nokaisīt tās ar smiltīm (*lietas 98.-102.lapa*).

Saskaņā ar darba līguma pielikumu Nr.1 "Būvstrādnieka amata apraksts" (*lietas 95.-96.lapa*), /pers. D/ ar demontāžas darbiem saistītie pienākumi ir: 1) palīdzēt uzstādīt un demontēt palīgierīces (sastatnes un pastatnes), 2) palīdzēt uzstādīt un demontēt pamata veidņus, 3) palīdzēt uzstādīt un demontēt vienkāršus jumta segumus/daļas (ruļļu materiālus, viļņotas plāksnes, lubiņas, skārda latojumus).

No minētā tiesa secina, ka demontāžas darbus veic pamatprofesijas strādnieki. Būvstrādniekiem demontāžas darbi patstāvīgi nav jāveic.

Lietas materiālos atrodas /pers. D/ 2015.gada 4.septembra paskaidrojums *(lietas 85.lapa)* un 2015.gada 23.sepembra paskaidrojums *(lietas 54.lapa)*, kuros norādīts, ka nelaimes gadījuma brīdī /pers. D/ būvdarbu vadītāja palīga SIA "/nosaukums G/" darbinieka /pers. F/ uzdevumā nodarbojās ar būvgružu savākšanu ēkas 3.stāvā. Minēto apstiprina arī /pers. F/ (*lietas 52.lapa*) un pieteicējas darbinieks /pers. H/ *(lietas 70.lapa)*.

Tiesa secina, ka no lietā esošajiem pierādījumiem izriet, ka /pers. D/ nav nodarbojies ar demontāžas darbu veikšanu. Tiesas sēdē /pers. D/ apgalvoja, ka vācis tikai gružus un nav veicis grīdas atsegšanas darbus. Arī /pers. F/ tiesas sēdē norādīja, ka demontāžas darbi netika veikti.

Tas, ka /pers. D/ savu paskaidrojumu terminoloģijā minējis, ka veicis demontāžas darbus, ir skaidrojams ar to, ka ir izmantota paskaidrojuma veidlapas sākumā esošajos jautājumos lietotā terminoloģija.

Tādējādi noteikumu Nr.92 3.9 apakšpunktā minētais nav attiecināms uz konkrēto situāciju, jo lietā esošie pierādījumi norāda uz faktu, ka /pers. D/ nav veicis demontāžas darbus, bet gan vācis gružus. Līdz ar to nav pamatots Valsts darba inspekcijas apgalvotais par pretējo.

No minētā izriet, ka nav pamata arī noteikumu Nr.92 72.punktā minētos pienākumus attiecināt uz konkrēto situāciju. Īpaši tas attiecināms uz noteikumu Nr.92 72.2 apakšpunktu, kas nosaka, ka darbus plāno un veic tikai darba vadītāja vai cita darba devēja norīkota nodarbinātā uzraudzībā, kuram ir nepieciešamās zināšanas un pieredze attiecīgajā jomā, jo šajā gadījumā tas izpaustos kā pienākums uzraudzīt, kā tiek savākti būvgruži.

Līdz ar to nav pamatots arī Valsts darba inspekcijas pārstāves tiesas sēdē norādītas, ka ir bijusi nepietiekama darbinieku uzraudzība.

Turklāt noteikumu Nr.92 72.punkts, kā to pareizi norādījusi pieteicēja, atrodas šo noteikumu astotajā nodaļā "Darba aizsardzības papildu prasības darba vietu iekārtošanai ārpus telpām", taču gan pats nelaimes gadījums, gan pārējie objektā veicamie darbi notikuši iekštelpās.

[11] Lēmumā kā nelaimes gadījuma cēlonis norādīts apstāklis, ka nav paredzēti pasākumi caurkrišanas riska novēršanai būvstrādniekam konkrētā darba vietā.

[11.1] Tiesa jau konstatējusi, ka, izvērtējot darbā pastāvošos riska faktorus, apmācībā darba aizsardzības jautājumos 2015.gada 4.augustā darbiniekiem dotas norādes, ka, pārvietojoties darba telpās, jāizmanto garensijas *(skatīt sprieduma 9.8 apakšpunktu)*. Tiesas sēdē /pers. E/ cita starpā

norādīja un /pers. D/ apstiprināja faktu, ka instruktāžā darba vietā tika minēts, ka ēka ir veca un pastāv caurkrišanas risks.

Ņemot vērā nelaimes gadījuma faktiskos apstākļus, tiesa secina, ka nelaimes gadījuma cēlonis ir noteiktā darba aizsardzības pasākuma - pārvietošanās tikai pa garensijām - neievērošana. Ja /pers. D/ būtu ievērojis paredzēto darba drošības pasākumu un pārvietojies pa garensijām, nelaimes gadījums nebūtu noticis, jo tehnoloģiskā atveruma lūka, caur kuru izkrita /pers. D/ atradās tieši zem apakšējo dēļu klāja.

Līdz ar to secināms, ka norādījums - pārvietoties pa garensijām - ir atbilstošs darba aizsardzības pasākums, kuru ievērojot, nelaimes gadījums nebūtu noticis.

Iestāde Lēmumā norāda, ka nav dokumentāri konstatējams, vai starp garensijām nelaimes gadījuma brīdī ir bijuši novietoti dēļi būvgružu drošākai savākšanai un darba devējam bija jāpievērš īpaša uzmanība un jāizvērtē, vai pārvietošanās pa nesošajām garensijām un atsegto dēļu klāju ir pieļaujama, nezinot grīdas klāja faktisko izturības stāvokli.

Tiesa atzīst, ka lietā esošās fotogrāfijas neatspoguļo apstākli, vai nelaimes gadījuma laikā starp garensijām novietoti dēļi. Vienas lietas materiāliem pievienotās fotogrāfijas *(lietas 55.lapa)* kreisajā malā redzams, ka virs garensijām ir novietoti dēļi. To, ka vispār virs garensijām tika likti dēļi, lai drošāk varētu pārvietoties, /pers. D/ norādījis 2016.gada 5.februāra paskaidrojumā *(lietas 88.-89.lapa)*.

Tiesas sēdē /pers. F/ norādīja, ka, ņemot vērā nelielo attālumu starp garensijām, gružu savākšanu bija iespējams veikt, pārvietojoties tikai pa tām. /pers. D/ tiesas sēdē, atbildot uz jautājumu, kāpēc nav pārvietojies tikai pa garensijām, norādīja, ka nav bijusi cita izeja.

No lietas materiālos esošās fotogrāfijas *(lietas 55.lapa)* redzams, ka attālums starp garensijām atbilst soļa attālumam. Pieteicējas darbinieks /pers. H/ 2016.gada 14.jūlija paskaidrojumā *(lietas 70.lapa)* norādījis, ka vienmēr ievērojis prasību pārvietoties tikai pa garensijām, kas norāda uz faktu, ka, tas bija iespējams.

Attiecībā uz /pers. D/ skaidroto, ka nav bijusi cita izeja, kā pārvietoties pa zemgrīdas dēļu klāju, tiesa norāda, ka, apzinoties, ka pa apakšējo dēļu klāju pārvietoties nedrīkst, /pers. D/ bija iespējams izmantot dēļus, kā tas bija darīts arī iepriekš.

Tiesa spriedumā jau ir konstatējusi, ka pieteicējai nevarēja rasties saprātīgas šaubas par zemgrīdas dēļu nepietiekamu nestspēju, jo nebija ne loģisku, ne vizuālu pierādījumu, kas norādītu uz pretējo *(skatīt sprieduma 9.7 punktu)*.

[11.2] Valsts darba inspekcijas ieskatā konkrētajā gadījumā piemērojami arī noteikumi Nr.143, kuru 80.punkts noteic, ka, ja nodarbinātie strādā uz jumta vai citas virsmas, kas gatavota no trausliem un neizturīgiem materiāliem, kuriem var izkrist cauri, lai izvairītos no kritiena vai netīšas uzkāpšanas uz neizturīgajām virsmām, veic atbilstošus drošības pasākumus, tai skaitā aprīko darba virsmas ar pārvietošanās tiltiņiem vai apgādā ar darba vietai atbilstošiem kolektīvajiem vai individuālajiem aizsardzības līdzekļiem kritiena apturēšanai vai darba vietas ierobežošanai.

Saskaņā ar noteikumu Nr.143 2.punktu noteikumi attiecas uz strādāšanu vietās, kas atrodas vismaz 1,5 m augstumā no zemes vai jebkuras citas drošas virsmas, tai skaitā darbs pazemē, ja ir iespējams kritiens, uz sastatnēm, kāpnēm, jumtiem, kā arī izmantojot virves un stiprinājumus.

Nelaimes gadījums noticis izolētā telpā ēkas trešajā stāvā, par ko lietā strīda nav.

/pers. D/ izkrita caur vizuāli neredzamu tehnoloģiskā atveruma lūku. Līdz ar to, saistībā ar notikušo nelaimes gadījumu, secināms, ka tikai tieši virsma virs šīs tehnoloģiskā atveruma lūkas bijusi nedroša un tā kā tās eksistenci nevarēja paredzēt, nebūtu saprātīgi darba devējam uzlikt par pienākumu to kā tādu identificēt.

Izvērtējot noteikumu Nr.143 saturu, tiesa secina, ka tie piemērojami gadījumos, kad saprātīgi paredzams, ka iespējams kritiens, piemēram, veicot darbu uz jumtiem vai citām virsmām, kas nav izolētas un nepasargā no kritiena vai tajās ir identificējamas bīstamas lūkas, atvērumi, kā arī veicot darbu uz sastatnēm, kāpnēm vai izmantojot virves vai stiprinājumus.

Noteikumu Nr.143 2.punkts nevar tulkot tik plaši, kā to šajā gadījumā ir darījusi Valsts darba inspekcija. Teorētiski kritiena risks visdažādāko iemeslu dēļ ir iespējams no jebkuras virsmas, kas augstāka par 1,5 metru. Tas ir, no jebkuras darba vietas telpas, kas atrodas augstāk par ēkas pirmo stāvu.

Spriedumā konstatēts, ka, apsekojot nelaimes gadījuma vietu, nekādas vizuālas vai loģiskas pazīmes neliecināja par to, ka ēkas trešajā stāvā, kurā /pers. D/ veica darba pienākumus, varētu pastāvēt kritiena risks *(skatīt sprieduma 9.4-9.7 punktu)*.

Izvērtējot iepriekš minēto, tiesa secina, ka konkrētajā gadījumā nebija saprātīgi paredzams, ka būtu iespējams kritiens caur zemgrīdas dēļu klāju un līdz ar to darba devējam nebija pienākums identificēt darba vietā ēkas trešajā stāvā veikto darbu kā darbu augstumā. No minētā izriet, ka iestādes atsauce uz noteikumu Nr.143 piemērošanu nav pamatota.

Tiesas sēdē arī darba aizsardzības speciālists /pers. E/ un SIA "/nosaukums G/" darbinieks /pers. F/ arī norādīja, ka, darbu veikšana ēkas trešajā stāvā nav uzskatāma par darbu augstumā.

[11.3] Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka par nelaimes gadījuma cēloni nav atzīstams apstāklis, ka nav paredzēti pasākumi caurkrišanas riska novēršanai būvstrādniekam konkrētā darba vietā.

[12] Lēmumā kā nelaimes gadījuma cēlonis minētas nepilnības darba drošības instrukciju saturā un instruktāžu veikšanā.

Tiesa vērtēs, vai darba drošības instrukciju saturā un instruktāžu veikšanā ir nepilnības attiecībā uz pozīcijām, par kurām lietā pastāv strīds.

Darba aizsardzības likuma 4.panta pirmās daļas 9.punktā kā viens no darba aizsardzības vispārējiem principiem, kas jāievēro darba devējam, veicot darba aizsardzības pasākumus, ir noteikta nodarbināto instruktāžas un apmācības darba aizsardzības jomā veikšana.

Saskaņā ar Darba aizsardzības likuma 14.panta pirmo daļu darba devējs nodrošina, lai ikviens nodarbinātais saņemtu instruktāžu un tiktu apmācīts darba aizsardzības jomā, kas tieši attiecas uz viņa darba vietu un darba veikšanu. Šādu instruktāžu un apmācību veic, uzsākot darbu, mainoties darba raksturam vai darba apstākļiem, ieviešot jaunu vai mainot iepriekšējo darba aprīkojumu un ieviešot jaunu tehnoloģiju. Nodarbināto instruktāžu un apmācību pielāgo darba vides riska pārmaiņām un periodiski atkārto.

Darba aizsardzības likuma 9.panta pirmā daļa noteic, ka Ministru kabinets ir pilnvarots noteikt nodarbināto apmācības kārtību. Noteikumi par nodarbināto apmācību darba aizsardzības jautājumos ir ietverti noteikumos Nr.749.

Saskaņā ar noteikumu Nr.749 9.punktu nodarbināto apmācība darba aizsardzības jautājumos ietver ievadapmācību, instruktāžu darba vietā (sākotnējo – uzsākot darbu, atkārtoto – darba gaitā, neplānoto instruktāžu, mērķa instruktāžu), tematisko apmācību par konkrētu darba aizsardzības jautājumu.

Minēto noteikumu 12.punkts noteic, ka ievadapmācībā nodarbinātajiem ir jāiegūst zināšanas par uzņēmuma darba vides riska faktoriem, to ietekmi uz drošību un veselību, uzņēmuma darba kārtības noteikumiem, darba aizsardzības sistēmu uzņēmumā, kā arī par citiem darba aizsardzības pamatjautājumiem, tostarp nodarbināto tiesībām un pienākumiem.

Savukārt instruktāžā saskaņā ar minēto noteikumu 15.punktu nodarbināto iepazīstina ar veicamo darbu, darba devēja apstiprinātajām instrukcijām un darba aizsardzības prasībām atbilstoši konkrētā darba veidam vai profesijai attiecīgajā darba vietā, praktiski parādot drošus darba paņēmienus un metodes un, ja nepieciešams, izmantojot uzskates līdzekļus.

Noteikumu Nr.749 8.punkts noteic, ka darba devējs nodrošina nodarbināto apmācību darba aizsardzības jautājumos, izvēloties tādu apmācības veidu, kas atbilst nodarbinātā profesionālajai sagatavotībai, ņemot vērā nodarbinātā izglītību, iepriekšējo apmācību, darba pieredzi un spējas, kā arī

uzņēmuma specifiku.

Saskaņā ar minēto noteikumu 29.punktu ziņas par nodarbināto ievadapmācību un instruktāžu darba vietā darba devējs reģistrē attiecīgajos dokumentos, kuri satur šo noteikumu 3. un 4.pielikumā minēto informāciju.

Lietā esošie materiāli apstiprina, ka darba vietā 2015.gada 4.augustā ir veikta gan ievadapmācība *(lietas 46.lapa)*, gan sākotnējā instruktāža darba vietā *(lietas 47.lapa)*, par ko nodarbinātie, tostarp arī /pers. D/, ir parakstījušies.

Saskaņā ar noteikumu Nr.749 4.pielikumā „Darba aizsardzības instruktāža darba vietā" noteikto reģistrācijas dokumenta paraugu 6.kolonnā ir norādāms instrukcijas temats, nosaukums vai numurs.

Lietai pievienotajā reģistrācijas dokumenta *(lietas 104.lapa)* 6.kolonnā ir norādīts, ka instruktāža ir veikta par sarakstā Nr.5 minētiem jautājumiem. Izvērtējot darba aizsardzības/ugunsdrošības instrukciju sarakstu Nr.5 *(lietas 105.lapa)*, konstatējams, ka tajā ir uzskaitītas trīs instruktāžu grupas, ar kurām nodarbinātie tiek iepazīstināti –

1) ievadapmācība (ievadinstruktāža), kas ietver ievadapmācību darba aizsardzībā, instruktāžu par darba kārtības noteikumiem un darba vides riskiem (novērtēšana/rezultāti);

2) instruktāža ugunsdrošībā, kas ietver ugunsdrošības instrukciju un instrukciju par darbinieku rīcību ugunsgrēka gadījumā;

3) instruktāža darba vietā, kas ietver instruktāžu par elektrodrošību (A kvalifikācijas grupas personālam), instrukciju pirmās palīdzības sniegšanā, darbam ar rokas instrumentiem, darbam ar elektrisko instrumentu (kam ir dubulta izolācija), darbam ar individuālo rokas elektromašīnu ar maināmām ierīcēm (zāģripu, slīpripu, urbi un tml.), būvstrādniekam /palīgstrādniekam, darbam, lietojot pārvietojamās kāpnes, darbam augstumā, stropētājam un veicot darbus uz sastatnēm un pastatnēm.

Kā redzams, instruktāža darba vietā ietver arī darba aizsardzības instrukciju būvstrādniekam. Iepazīstoties ar minēto instrukciju *(lietas 98.-102.lapa)*, secināms, ka tā satur vispārējās darba aizsardzības un elektrodrošības prasības, prasības veicot iekraušanas un izkraušanas darbus, prasības būvdarbu veikšanai un darbu izpildes laikā, kā arī prasības ārkārtējās situācijās un beidzot darbu. Līdz ar minēto konstatējams, ka /pers. D/ ir iepazīstināts ar darba aizsardzības prasībām savā profesijā.

Lietas materiālos ir apliecinājums, ka nodarbinātie parakstījušies par to, ka ir iepazīstināti ar risku novērtējumu savā profesijā saskaņā ar likuma "Par darba aizsardzību" 8.pantu (acīmredzot domāts Darba aizsardzības likuma 8.pants) un noteikumiem Nr.660 un apņemas izpildīt darba aizsardzības prasības (*lietas 106.lapa*).

To, ka apmācībā darba aizsardzības jautājumos darbinieku uzmanība tika vērsta uz apstākli, ka, pārvietojoties darba telpās, jāizmanto tikai garensijas, norāda /pers. D/, /pers. E/ un /pers. H/ paskaidrojumi *(skatīt sprieduma 9.8 punktu)* un tiesas sēdē /pers. D/, /pers. E/ un /pers. F/ liecinātais. Tiesas sēdē /pers. E/ norādīja un /pers. D/ apstiprināja, ka instruktāžā uzsvērts, ka pastāv caurkrišanas risks. Tiesa, izvērtējot minētos paskaidrojumus un liecības, konstatē, ka nav pamata apšaubīt to ticamību, jo nav nekādu apstākļu, kas norādītu uz pretējo.

Iestāde uzskata, ka darba aizsardzības instrukcijā būvstrādniekam nav informācijas, ka, pārvietojoties darba telpās būtu jāizmanto garensijas un nav izteikts aizliegums pārvietoties pa apakšējo dēļu klāju starp atsegtajām garensijām.

Iepazīstoties ar darba aizsardzības instrukciju būvstrādniekam (DAI.11) *(lietas 98.-102.lapa)*, konstatējams, ka tās 4.2.6. apakšpunktā norādīts, ka, izpildot darbus, pārvietojoties pa teritoriju vai pārvietojot (pārnēsājot) materiālus, tas jāveic tā, lai neapdraudētu savu un citu cilvēku veselību un drošību.

Tā kā nodarbinātajiem mutiski tika sniegta instrukcija, ka, pārvietojoties darba telpās, jāizmanto tikai garensijas, tiesa atzīst, ka darba aizsardzības instrukcijā būvstrādniekam (DAI.11) minētā norāde ir atzīstama par pietiekamu, lai uzskatītu, ka nodarbinātie ir atbilstoši instruēti par attiecīgo darba aizsardzības pasākumu.

Ņemot vērā konkrētās instrukcijas, pārvietoties pa garensijām, pietiekoši vienkāršo raksturu, būtu nesamērīgi darba devējam uzlikt par pienākumu darba aizsardzības instrukcijā ietvert vēl detalizētāku regulējumu.

Iestāde Lēmumā norāda, ka lietas materiālos nav pievienots pasākumu plāns, kurā būtu norādīti drošības pasākumi drošai iešanai pa telpu pie atsegtām garensijām, piemēram, norādīts drošs pārvietošanās laukums, dēļu vai kādu citu stabilu priekšmetu novietošana starp garensijām.

Saskaņā ar noteikumu Nr.660 33.2 apakšpunktu, pamatojoties uz darba vides riska novērtēšanas rezultātiem un darba vietu pārbaudē iegūto informāciju, darba devējs nodrošina darba aizsardzības pasākumu plāna izstrādi, kurā nosaka darba aizsardzības pasākumus, to īstenošanas termiņus un atbildīgos par šo noteikumu 33.1 apakšpunktā minētā riska novēršanu vai samazināšanu. Nosakot un veicot darba aizsardzības pasākumus darba vides riska novēršanai vai samazināšanai, darba devējam ir pienākums nodrošināt, lai risks netiktu pārnests uz citu vietu vai netiktu radīts cits risks.

Tiesa konstatē, ka lietas materiālos šāds pasākumu plāns neatrodas, tomēr, ņemot vērā instrukcijas - pārvietoties pa garensijām - vienkāršo raksturu, secināms, ka mutiska instruktāža ir pietiekama, lai to saprastu. Pasākumu plāns, kurā būtu norādīts, kā pārvietoties pa garensijām un izteikts aizliegums pārvietoties pa apakšējo dēļu klāju konkrētajā gadījumā nemainītu nelaimes gadījuma faktiskos apstākļus.

Citādāk būtu gadījumos, kad darba aizsardzības pasākumu prasības būtu specifiskas, kurās pēc instruktāžas sniegšanas varētu būt kādas neskaidrības par to izpildi, vai to izprašanai būtu nepieciešams ilgāks laika posms. Tāpēc atzīstams, ka pieteicēja ir izvēlējusies atbilstošu apmācības veidu, lai nodarbinātais būtu pietiekoši sagatavots savu darba pienākumu pildīšanai kā to nosaka noteikumu Nr.749 8.punkts.

Tā kā spriedumā konstatēts, ka /pers. D/ negadījuma dienā nav veicis demontāžas darbus *(skatīt sprieduma 10.punktu)*, iestādes argumentam, ka /pers. D/ nav iepazīstināts ar darba aizsardzības instrukciju demontāžas darbiem, nav nozīmes.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka pieteicēja, atbilstoši situācijai darba vidē, ir ievērojusi visas prasības darba drošības instrukciju saturā un instruktāžu veikšanā, kas līdz ar to nav atzīstams par nelaimes gadījuma cēloni.

[13] Apkopojot minēto, tiesa secina, ka pieteicēja, atbilstoši nelaimes gadījuma videi un situācijai tajā, ir pietiekoši novērtējusi darba vides riska faktorus, ir paredzējusi pasākumus caurkrišanas riska novēršanai būvstrādniekam konkrētā darba vietā, pietiekami un atbilstoši veikusi darba drošības instruktāžu. Savukārt /pers. D/, pārvietojoties pa zemgrīdas dēļu klāju, pārkāpis darba aizsardzības prasības, līdz ar to noticis nelaimes gadījums darbā.

Administratīvā procesa likuma 253.panta sestā daļa noteic, ka gadījumā, ja nepieciešams, tiesa uzdod iestādei atceltā vai par spēkā neesošu atzītā administratīvā akta vietā izdot jaunu administratīvo aktu. Lemjot par jauna administratīvā akta izdošanu, iestāde ņem vērā tiesas nolēmumā konstatētos faktus un juridiskos apsvērumus.

Konkrētajā lietā tiesai ir jāuzdod iestādei pienākumu izdot jaunu administratīvo aktu, ņemot vērā tiesas nolēmumā konstatētos faktus un juridiskos apsvērumus.

[14] Par pieteikuma iesniegšanu un lietas ierosināšanu tiesā ir samaksāta valsts nodeva 28,46 *euro* apmērā *(lietas 73.lapa)*.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnība vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu. Savukārt Ministru kabineta 2013.gada 12.februāra noteikumu Nr.85 "Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu" 13.punkts noteic, ka valsts nodevu atlīdzina mēneša laikā pēc tiesas

vai tiesneša nolēmuma stāšanās spēkā Administratīvā procesa likuma 126.pantā minētajos gadījumos no tās iestādes budžeta līdzekļiem, kura attiecīgajā administratīvajā lietā bijusi pieaicināta atbildētāja pusē.

Ņemot vērā minēto, pieteicējas labā no atbildētājas Latvijas Republikas piespriežama samaksātā valsts nodeva 28,46 *euro* apmērā, kas atlīdzināma no Valsts darba inspekcijas budžeta līdzekļiem.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251. un 253.panta pirmo un sesto daļu, tiesa

**nosprieda:**

1. **Apmierināt** SIA "/nosaukums A/" pieteikumu.
2. **Atcelt** Valsts darba inspekcijas 2016.gada 11.maija lēmumu "Par akta Nr.1108622015 par nelaimes gadījumu darbā apstrīdēšanu" ar tā pieņemšanas dienu. Uzdot Valsts darba inspekcijai viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas izdot jaunu administratīvo aktu, ņemot vērā tiesas nolēmumā konstatētos faktus un juridiskos apsvērumus.
3. **Piespriest** no atbildētājas Latvijas Republikas par labu pieteicējai SIA "/nosaukums A/" (reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, juridiskā adrese: /adrese J/) samaksāto valsts nodevu 28,46 *euro* apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese S.Audzere